

PNL-beschouwingen Kadenota 2024 - Inderdaad 'Goed voor elkaar'

Met het overschot van bijna €6.8 miljoen over 2022 in ons achterhoofd en de positieve financiële positie van Laarbeek, is PNL blij dat de verleiding om nu veel meer geld uit te geven is weerstaan. Gezien de onzekere financiële bijdrage van het Rijk vanaf 2026, is het prettig dat de financiële reserve meer dan goed op orde is. We hebben het financieel inderdaad 'Goed voor elkaar'. Als we nu ook als mensen 'goed voor elkaar' blijven zijn, blijft onze mooie gemeente fijn om te wonen, werken, leven en recreëren. De dagelijkse realiteit laat zien dat hierin blijvend geïnvesteerd dient te worden, zowel door alle inwoners alsook bestuurders.

Dat we -net als veel gemeenten in ons land- een begrotingstekort hebben in de laatste jaren van de meerjarenbegrotingen daarmee een signaal afgeven richting de politiek in Den Haag, is voor dit moment prima.

Eén van de 4 gewijzigde uitgangspunten waar in deze kadernota van wordt uitgegaan, en waar PNL achter staat, is dat het structureel exploitatiesaldo in het eerste jaar dekkend moet zijn. Incidenteel is er volgend jaar mogelijk een tekort van €3.6 miljoen, wat gedekt kan worden uit het weerstandsvermogen, wat in Laarbeek 4x hoger is dan nodig. Structureel komen we in 2024 voorsnog €535.000 tekort. In twee van de aangedragen eventuele oplossingen hiervoor kan PNL zich goed vinden: 1) Geen of minder prijsindexering van budgetten en 2) Kleine posten onder €50.000 opvangen binnen de betreffende programma's. Samen levert dit volgens het voorstel €942.000 op, waardoor de structurele cijfers over 2024 en 2025 positief worden. Deze oplossing vinden wij vele malen beter dan taakstellende bezuinigingen en/of een extra OZB-verhoging.

We lopen kort door alle programma's in de kadernota.

- 1) **Burger en bestuur:** We zien dat we verder gaan op de ingeslagen weg. Er is geen nieuw-beleid opgenomen en de financiën laten een stabiel beeld zien. Gezien alle perikelen van de afgelopen tijd, springt GR Blink hier het meest in het oog. Wij kijken hierbij vooral naar hoe de problemen worden opgelost en hoe we de toekomst ingaan, en minder naar wat er in het verleden beter of anders had gemoeten. Om andere redenen geldt dat ook voor de ODZOB.
- 2) **Veiligheid:** Dat alles binnen dit programma belangrijk is, blijft voor ons overeind staan. Een zorg is de verandering van de samenleving en de manier waarop steeds meer mensen hiermee omgaan. Er zijn -terecht of onterecht- op ieder onderwerp tegenstanders, meestal zonder met uitvoerbare oplossingen te komen. Spreekwoordelijke 'lontjes' worden steeds korter, waarbij Social Media een negatieve hoofdrol speelt. We blijven herhalen dat er op het gebied van veiligheid ook een verantwoordelijkheid ligt bij alle burgers. De overheid kan niet alles voorkomen en oplossen. Financieel zien we ook in het programma 'Veiligheid' een stabiel beeld voor de komende jaren.
- 3) **Woon- en Leefklimaat:** Bij bestaand beleid zien we een stijging van diverse kosten waar we niet veel invloed op hebben. De lasten voor extra tijdelijke formatie om een inhaalslag te maken op projecten begrijpen we. We pleiten echter ook opnieuw voor samenwerking met de regiogemeenten, om daarmee van elkaars deskundigheid te profiteren.
Bij nieuw beleid zien we de Laarbeekse bijdrage t.b.v. de bereikbaarheid Brainport. Hoewel Laarbeek waarschijnlijk nog niet direct de vruchten zal plukken, begrijpen we de financiële bijdrage die van ons gevraagd wordt. We vinden het overigens wel belangrijk dat er afspraken worden vastgelegd dat ook gemeenten als Laarbeek geholpen worden de bereikbaarheid te verbeteren, zodat we uiteindelijk niet alsnog buiten de boot vallen.
Een bijzonder plan is de aanleg van een brug tussen landgoed Eyckenlust en de kern Beek en Donk. Enerzijds creëert de geplande voetgangersbrug recreatieve kansen, zowel voor mensen uit Laarbeek alsook voor toeristen. Anderzijds hangt er voor de gemeente wel een fors prijskaartje aan van €650.000. Omdat wij nog niet overtuigd zijn van nut en noodzaak hiervan, we het geld wellicht beter aan andere zaken kunnen besteden, en gezien de nog onzekere oplossing over de

verkeersproblemen bij de Beekse brug vinden wij het nog te vroeg om hier een standpunt over in te nemen. De financiële reservering kan wat ons betreft vooralsnog blijven staan, maar dit betekent dus niet dat we op voorhand later instemmen met dit voorstel.

De bijdragen voor Land van de Peel en stichting Toeristisch Laarbeek begrijpen we, zeker wanneer we recreatie van eigen inwoners en het aantrekken van toeristen van buiten de gemeente serieus nemen.

Wat meer moeite hebben we met het bedrag van €75.000 voor aanpassingen t.b.v. de verkeersveiligheid van de schoolomgeving Breinplein en De Driehoek in Aarle-Rixtel. Niet omdat we die veiligheid onbelangrijk vinden, maar omdat vaak toch echt het gedrag van een deel van de ouders schuldig is aan de onveilige situaties die er ontstaan.

Op het gebied van onderhoud openbaar groen willen wij op een ander moment opnieuw de discussie aangaan -met o.a. raad, college en Waterschap- hoe we dit beter en logischer kunnen inrichten. Wij zien nu bijvoorbeeld maaimomenten op ongelukkige tijdstippen in het jaar. Dit is slecht voor de biodiversiteit, klimaatadaptatie en groenbeleving, én het kost onnodig geld.

De diverse verkeersproblemen op het gebied van drukte en veiligheid verdienen alle aandacht. Het integrale verkeersonderzoek wat wordt gehouden moet ons daarbij gaan helpen. De Dorpsstraat in Aarle-Rixtel, Deense Hoek in Lieshout, de Beekse brug en oversteekplaats N615 – Orchideestraat in Beek en Donk, zijn enkele voorbeelden die vaak al langere tijd aandacht vragen.

Ook willen we een discussie op gang brengen over hoe we in Laarbeek tot besluiten komen over verkeersmaatregelen als b.v. drempels, wegversmallingen, en andere wijzigingen. De rol van o.a. verkeerswerkgroepen, omwonenden en die van de gemeente moeten in deze discussie worden betrokken. We hebben dit overigens al via het presidium in gang gezet.

De woningbouw is de laatste tijd voortvarend opgepakt. Mooie voorbeelden zijn b.v. de Mariastraat in Mariahout en het centrumplan Lieshout. Na jaren uitstel zijn ook nieuwe woningen in de Baverdestraat in Lieshout afgelopen jaar versneld dichterbij gekomen. In totaliteit liggen er nu meer plannen op de plank dan het aantal woningen wat Laarbeek volgens afspraak zou moeten bouwen.

- 4) **Economie en Werkgelegenheid:** Voor Laarbeek belangrijke zaken staan op de lopende agenda: nieuw bedrijventerrein, ondersteuning detailhandel, bereikbaarheid (N279, Beekse Brug, snelfietspaden). Financieel zien we eerst een stabiel- en daarna zelfs aflopend kostenplaatje.
- 5) **Gezondheid, Welzijn, Zorg & Onderwijs:** Dat er één toegangspunt komt voor alle vragen omtrent het sociaal domein, juichen wij toe. De continu oplopende kosten van alles wat met het sociaal domein te maken heeft blijven onveranderd een groot punt van zorg. De versnippering van het aanbod lijkt alleen maar groter te worden en moet, zo vinden velen met ons, een halt worden toegeroepen. Maar hoe? Het zou al een hele verbetering zijn wanneer hulpzoekenden te maken krijgen met één instantie als het gaat over wonen en financiën en één instantie als het gaat om zorg en alles wat daarbij hoort. Verder constateren wij dat mensen die aanspraak moeten maken op de participatiewet (bijstand) vooral een zorgvraag hebben, en dat werken voor een bepaalde groep steeds moeilijker wordt.
- 6) **Financiën en Bedrijfsvoering:** Spannend blijft vooralsnog de te verwachten Rijksbijdrage vanaf 2026. Goed is het te lezen dat de versterking van onze organisatie voorspoedig verloopt. Zowel bij bestaand- alsook bij nieuw beleid zien wij geen zaken die we vreemd vinden of waar we ons niet in kunnen vinden.

Afrondend constateren we als PNL dat we bijna een derde van de totale begroting van zo'n 67 miljoen euro uitgeven aan zaken binnen het sociaal domein. Landelijk en lokaal loopt dit uit de hand en wordt het snel onbetaalbaar. Tellen we hier alle verplichte zaken bij op dan blijft slechts een klein, maar wel belangrijk percentage van de uitgaven over waar we als gemeenteraad echt over kunnen beslissen.

Omdat we dit als PNL al vaker naar voren hebben gebracht, zijn we verheugd dat vanaf nu anders wordt omgegaan met structurele en incidentele baten en lasten. Als laatste: 'Goed voor elkaar' is de titel van deze kadernota. Daar kunnen wij ons heel goed in vinden.